

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης στο 34ο Φεστιβάλ Κασσάνδρας

Μουσικές του Νέου Κόσμου
250 χρόνια από την Αμερικανική επανάσταση

Σάββατο, 11 Ιουλίου 2026
Αμφιθέατρο Σίβηρης

Βιολί: Liya Petrova
Διεύθυνση ορχήστρας: Leo McFall
Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης

The Thessaloniki State Symphony Orchestra in 34th Kassandra Festival

Sounds of the New World
250 years since American Revolution

Saturday, July 11, 2026
Siviri Theater

Violin: Liya Petrova
Conductor: Leo McFall
Thessaloniki State Symphony Orchestra

Λέοναρντ Μπερνστάιν (1918-1990): Εισαγωγή στην οπερέτα 'Καντίντ'

Η 'Candide' είναι μία κωμική οπερέτα που συνέθεσε το 1956 ο Μπερνστάιν βασισμένος στην ομώνυμη σατιρική πικαρέσκα νουβέλα του Βολταίρου, η οποία εξιστορεί τις περιπέτειες του αφελούς νεαρού Candide, με την απλή καρδιά, που ερωτεύεται την Cunégonde. Ο Βολταίρος χρησιμοποιεί μία σειρά από παράλογα και σαρκαστικά επεισόδια για να αναδείξει τη μωρία που κυβερνά τον κόσμο, διακωμωδώντας την αντίληψη περί τελειότητας της ύπαρξης, η οποία πηγάζει από την αισιόδοξη αντίληψη ότι όλα (ακόμη και τα κακά) συμβαίνουν για καλό και πως δεν έχει νόημα να τα βάζει κανείς με δυνάμεις ανώτερες από αυτόν. Με αυτό τον τρόπο ουσιαστικά ειρωνεύεται την επικρατούσα φιλοσοφία της εποχής 'ό,τι είναι, είναι το σωστό', από το 'Δοκίμιο για τον Άνθρωπο' του Αλεξάντερ Πόουπ, που υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος πρέπει να δέχεται αδιαμαρτύρητα όποιο κακό τον βρει ή την όποια θέση του στην κοινωνία, αφού δεν γνωρίζει το σχέδιο του Θεού. Η μουσική της ουβερτούρας εισάγει τον ακροατή σε αυτή την πικρή διαπίστωση με έναν εξαιρετικά σατιρικό τρόπο, ενώ ταυτόχρονα μεταδίδει ενθουσιασμό με το φρενήρη ρυθμό της. Ο Μπερνστάιν διακωμωδεί, επίσης, διάφορα στοιχεία που συναντάμε σε κλασικές εισαγωγές του 19ου αιώνα, εμβληματικών συνθετών όπως ο Ροσσίνι και ο Βέρντι, που είναι και τα πλέον δημοφιλή του 'θύματα'. Η πλούσια χρήση κρουστών και χάλκινων πνευστών οδηγεί σε ηχητικές επιθέσεις που τονίζονται από τον έντονο ρυθμό. Οι δεξιοτεχνικές απαιτήσεις από όλους τους μουσικούς της ορχήστρας ξεχωριστά είναι υψηλές. Μελωδικά συναντάμε αναφορές σε τραγούδια της οπερέτας όπως τα "The Best of All Possible Worlds", "Battle Music", "Oh, Happy We" και "Glitter and Be Gay", αλλά και ξεχωριστές μελωδίες, ειδικά γραμμένες για την *Εισαγωγή*. Έτσι αυτή η σύνθεση καταφέρνει να διανύσει, μέσα σε λιγότερο από πέντε λεπτά, μία τεράστια μουσική διαδρομή προσκρούοντας σε διάφορες ιδέες και αλλάζοντας κατευθύνσεις με πυρετώδη ρυθμό.

Leonard Bernstein (1918-1990): Overture to 'Candide'

'Candide' is a comic operetta composed in 1956 by Leonard Bernstein based on Voltaire's satirical picaresque novella of the same name, which tells the adventures of the naive young man Candide, with a simple heart, who falls in love with Cunégonde. Voltaire uses a series of absurd and sarcastic episodes to highlight the folly that rules the world, satirizing the concept of the perfection of existence, which stems from the optimistic perception that everything (even bad things) happens for good and that there is no point in arguing with powers higher than oneself. In this way, he essentially mocks the prevailing philosophy of the time, 'what is, is right', from Alexander Pope's 'Essay on Man', which argues that man should accept without complaint any evil that befalls him or his place in society, since he does not know God's plan. The music of the overture introduces the listener to this bitter observation in an extremely satirical way, while at the same time conveying enthusiasm with its frenetic rhythm. Bernstein also parodies various elements found in classical introductions of the 19th century, emblematic composers such as Rossini and Verdi, who are also his most popular 'victims'. The rich

use of percussion and brass leads to sonic attacks that are emphasized by the intense rhythm. The virtuosic demands on all the musicians of the orchestra individually are high. Melodically, we encounter references to operetta songs such as "The Best of All Possible Worlds", "Battle Music", "Oh, Happy We" and "Glitter and Be Gay", as well as unique melodies, especially written for the Introduction. Thus, this composition manages to travel, in less than five minutes, a huge musical journey, bumping into various ideas and changing directions at a feverish pace.

Έριχ Βόλφγκανγκ Κόρνγκολντ (1897-1957): Κοντσέρτο για βιολί σε ρε μείζονα, έργο 35

I. Moderato nobile II. Romanze III. Allegro assai vivace

Η απόφαση του Κόρνγκολντ να επικεντρωθεί αποκλειστικά στη σύνθεση κινηματογραφικών θεμάτων, μέχρι να ηττηθεί ο Χίτλερ, έβρισκε πάντα αντίθετο τον πατέρα του, ο οποίος υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς μουσικοκριτικούς της εποχής του στη Βιέννη. Το 1945 και ενώ πλησίαζε το τέλος του πολέμου, ο θάνατος του πατέρα του τον συγκλόνισε τόσο, ώστε αποφάσισε να πάψει την επτάχρονη εθελούσια σιωπή του και να επιστρέψει στη σύνθεση συμφωνικής μουσικής και όπερας παρατώντας τον κινηματογράφο. Το πρώτο ορχηστρικό κομμάτι που έγραψε τότε ήταν το δυναμικό Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα σε ρε μείζονα, που είχε αρχίσει να συνθέτει πριν τον πόλεμο. Η πρεμιέρα του έργου δόθηκε στις 15/2/1947 στο Σεντ Λιούις, με ερμηνευτή τον μυθικό Λιθουανό Jascha Heifetz, αν και αρχικά προοριζόταν για έναν άλλο κορυφαίο βιολονίστα και φίλο της οικογένειας Korngold, τον Πολωνό Bronislaw Huberman. Ο μύθος λέει ότι ο Huberman ανέβαλλε συνεχώς την πρεμιέρα γιατί δεν μπορούσε να ανταπεξέλθει στις υψηλές δεξιολογικές απαιτήσεις του έργου, μάλλον λόγω προχωρημένης ηλικίας. Ο συνθέτης όντως θέτει στο σολίστα υψηλές προκλήσεις, θέλοντας ίσως να αποδείξει ότι δεν ήταν απλώς ένας συνθέτης εύπεπτων κινηματογραφικών θεμάτων, όπως είχε καθιερωθεί πλέον στη συνείδηση του κόσμου. Παρόλα αυτά πολλά θέματά του προέρχονται από την κινηματογραφική του μουσική, ενώ ακόμη και η ενορχήστρωση και η θεματική ανάπτυξη θυμίζουν συχνά Χόλυγουντ. Το σόλο βιολί έχει καθοριστικό ρόλο στο έργο, όπως η φωνή στην όπερα. Εισέρχεται στο πρώτο μέρος με το δημοφιλέστερο θέμα της ταινίας *Another Dawn* (1937), ενώ στο δεύτερο μέρος κυριαρχούν τα θέματα των ταινιών *Anthony Adverse* (1936) και *Juarez* (1939). Το απαιτητικό φινάλε ξεκινά με ένα στακάτο του σολίστα που οδηγεί σε ένα θέμα βασισμένο σε λαϊκό χορό, μέσα από την ταινία *The Prince and the Pauper* (1937), το οποίο αποτελεί το σημείο εκκίνησης ανάπτυξης μίας σειράς λαμπρών παραλλαγών με συνεχώς μεγαλύτερες δεξιολογικές απαιτήσεις. Το κοντσέρτο στο σύνολό του έχει το χαρακτηριστικό υστερο-ρομαντικό στυλ και αποτελεί βασική επιλογή ρεπερτορίου των μεγάλων βιρτουόζων του βιολιού. Η ζωτικότητα του είναι έντονη και σκορπίζει θετική ενέργεια, ενώ δεν του λείπουν τα λυρικά περάσματα και πρωτότυπες πικάντικες μελωδίες. Γι' αυτό και ο ιδανικός εκτελεστής του έργου, σύμφωνα με τον δημιουργό του, είναι μία διασταύρωση Enrico Caruso και Niccolò Paganini.

Erich Wolfgang Korngold (1897-1957): Violin Concerto in D major, Op. 35

I. Moderato nobile II. Romanze III. Allegro assai vivace

Erich Wolfgang Korngold's decision to concentrate exclusively on composing film themes until Hitler was defeated always met with opposition from his father, who was one of the most important music critics of his time in Vienna. In 1945, as the war neared its end, his father's death so shocked him that he decided to break his seven-year voluntary silence and return to composing symphonic music and opera, abandoning cinema. The first orchestral piece he wrote at that time was the dynamic 'Concerto for Violin and Orchestra in D major', which he had begun composing before the war. The premiere of the work was given on February 15th, 1947, in St. Louis, with the legendary Lithuanian Jascha Heifetz as the performer, although it was originally intended for another leading violinist and friend of the Korngold family, the Polish Bronislaw Huberman. Legend has it that Huberman constantly postponed the premiere because he could not cope with the high virtuoso demands of the work, probably due to his advanced age. The composer does indeed set high challenges for the soloist, perhaps wanting to prove that he was not simply a composer of easily digestible film themes, as had now become established in the world's consciousness. Nevertheless, many of his themes come from his film music, while even the orchestration and thematic development are often reminiscent of Hollywood. The solo violin has a decisive role in the work, like the voice in opera. It enters the first movement with the popular theme from the film *Another Dawn* (1937), while the second movement is dominated by themes from the films *Anthony Adverse* (1936) and *Juarez* (1939). The demanding finale begins with a staccato by the soloist that leads to a theme based on a folk dance, from the film *The Prince and the Pauper* (1937), which is the starting point for the development of a series of brilliant variations with ever greater virtuoso demands. The concerto has the characteristic late-Romantic style and is a basic repertoire choice of great violin virtuosos. Its vitality is intense and spreads positive energy, while it does not lack lyrical passages and original spicy melodies. That is why the ideal performer of the work, according to its creator, is a cross between Enrico Caruso and Niccolò Paganini.

Αντονίν Ντβόρζακ (1841-1904): Συμφωνία αρ. 9 σε μι ελάσσονα, έργο 95, Β.178 (του 'Νέου Κόσμου')

I. Adagio – Allegro molto II. Largo III. Scherzo – Molto vivace IV. Allegro con fuoco

Η 'Συμφωνία του Νέου Κόσμου' αποτελεί μία αποτύπωση των εντυπώσεων του Ντβόρζακ από τη ζωή του στην Αμερική, όταν μετακόμισε εκεί τον Σεπτέμβριο του 1892 για να αναλάβει τη διεύθυνση του Εθνικού Ωδείου της Νέας Υόρκης. Ο συνθέτης χτίζει ένα εντυπωσιακό πολυεθνικό συμφωνικό οικοδόμημα παίρνοντας πρώτη ύλη από τραγούδια των Αφροαμερικανών και από ινδιάνικους χορούς, που τα αναμειγνύει με λαϊκές μελωδίες από όλη την Ευρώπη. Χρησιμοποιώντας όλο αυτό τον αξιόλογο, αλλά και παράταιρο συνάμα πλούτο θεμάτων, τον αναπτύσσει ιδιοφυώς με όλα τα σύγχρονά του μέσα ορχηστρικής τέχνης και το τελικό αποτέλεσμα συναρπάζει.

Το πρώτο μέρος ξεκινά με μία σύντομη και σχετικά αργή εισαγωγή. Το χαρακτηριστικό ρυθμικό στοιχείο της μουσικής των Αφροαμερικανών, η 'συγκοπή', προβάλλει αρχικά από τα τσέλα και στη συνέχεια από τα ξύλινα πνευστά. Ένα ξαφνικό θυελλώδες ξέσπασμα των εγχόρδων απαντάται από τα τύπανα οδηγώντας με ένα μεγαλειώδες κρεσέντο σε μία αίσθηση απειλής. Διάφορα παραδοσιακά θέματα από την κεντρική και την ανατολική Ευρώπη ξεπροβάλλουν στη συνέχεια, αλλά η μελωδία που κυριαρχεί είναι βασισμένη στο μοτίβο του γνωστού τραγουδιού "Swing low, sweet chariot". Ο Ντβόρζακ εισάγει, κατά διαστήματα, απαλές εκφραστικές πινελιές μέσα σε αυτό το πλήθος αντιθέσεων και δραματικών εξάρσεων, οδηγώντας σε συνεχείς κορυφώσεις.

Στο περίφημο Largo, που αποτελεί ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα μουσικά θέματα, κυριαρχεί ο συναισθηματικός πλούτος και η εκφραστικότητα. Το μελίρρυτο κεντρικό θέμα αποδίδεται αρχικά από το αγγλικό κόρνο με την απαραίτητη αβρότητα και εσωτερικότητα. Όταν το παραλαμβάνουν τα έγχορδα, του δίνουν έναν εκφραστικό παλμό, ενώ η επόμενη μελωδία σκορπά ρίγη συγκίνησης με το χαρακτηριστικό τρέμουλο των εγχόρδων. Ο συνθέτης έχει καταφέρει να εισχωρήσει στη ψυχή και να προκαλέσει πλήθος συναισθημάτων.

Το τρίτο μέρος αναφέρεται σε μία 'Γιορτή στο Δάσος' γεμάτη ινδιάνικους χορούς που ξεσηκώνουν με το ρυθμικό και μελωδικό τους πλούτο. Στη συνέχεια βρίσκουμε αναφορές στο έργο του Σμέτανα 'Η πατρίδα μου' και επιρροές από το σκέρτσο της 'Ενάτης' του Μπετόβεν, όμως ο σπάνιος μελωδικός του πλούτος προέρχεται από τον έμπνευση του Ντβόρζακ, που την άντλησε θαυμάζοντας τις απέραντες πράσινες αμερικανικές εκτάσεις.

Το φινάλε είναι ένας εκφραστικός χειμάρρος που κατακλύζει τα πάντα με τον κοφτερό ρυθμό του και τις φωτεινές συγχορδίες του. Ο ζωώδης δυναμισμός του ακουμπά τη βιαιότητα, ενώ οι νέες μελωδίες που εισάγονται συνδυάζονται με τους λαϊκούς χορούς που προηγήθηκαν. Οι συνεχείς υπενθυμίσεις των προηγούμενων θεμάτων ανασυνθέτουν το έργο και καταφέρνουν τελικά να το εντυπώσουν στη μνήμη μας. Το έργο ολοκληρώνεται με μία εντυπωσιακή κορύφωση που καταλήγει σε μία αινιγματική τελική συγχορδία.

Antonín Dvořák (1841-1904): Symphony No. 9 in E minor, Op. 95, B. 178 "From the New World"

I. Adagio – Allegro molto II. Largo III. Scherzo – Molto vivace IV. Allegro con fuoco

The 'New World Symphony' reflects Antonin Dvořák's impressions of his life in America, when he moved there in September 1892 to take over the direction of the National Conservatory in New York. The composer builds an impressive multinational symphonic edifice by taking raw material from African American songs and Indian dances, which he mixes with folk melodies from all over Europe. Using all this remarkable, but at the same time incongruous wealth of themes, he develops it ingeniously with all his modern means of orchestral art, and the result is fascinating. The first movement begins with a short and relatively slow introduction. The characteristic rhythmic element of African American music, the 'syncopation', emerges initially from the cellos and then from the woodwinds. A sudden stormy outburst of strings is answered by the drums, leading with a majestic crescendo to a sense of menace. Various traditional themes from central and eastern Europe emerge next, but the dominant melody is based on the motif of the well-known song "Swing low, sweet chariot". Dvořák introduces, at intervals, soft expressive touches within this multitude of contrasts and dramatic outbursts, leading to continuous climaxes. In the famous Largo, which is one of the most recognizable musical themes, emotional richness and expressiveness dominate. The honeyed central theme is initially rendered by the English horn with the necessary gentleness and interiority. When the strings take over, they give it an expressive pulse, while the next melody spreads shivers of emotion with the characteristic trembling of the strings. The composer has managed to penetrate the soul and provoke a multitude of emotions. The third part refers to a 'Festival in the Forest' full of Indian dances that are stirring with their rhythmic and melodic richness. Then we find references to Smetana's work 'My Homeland' and influences from the scherzo of Beethoven's 'Ninth', but its rare melodic richness comes entirely from Dvořák's inspiration, which he drew from admiring the vast green American expanses. The finale is an expressive torrent that overwhelms everything with its sharp rhythm and its luminous chords. Its animalistic dynamism borders on violence, while the new melodies that are introduced are combined with the folk dances that preceded them. The constant reminders of the previous themes reconstruct the work and finally manage to impress it in our memory. The work concludes with an impressive climax that ends in an enigmatic final chord.